

החולה וכו' וכו'

מאז פתח "העולם הזה" את סידרת הכתבות על מדיניות המים של ישראל, ועל שרשרת הבזיונים, הטעויות והכישלונות בכניית מובילי-המים-הארצי — הוטף השדרה של כלכלת המים — קמה בהלה גדולה בין כל המעורבים בפרשה. בראיונות, שנמסרו בי עתונות וברדיו, ניסח מנהל "תיכנון המים לישראל", אהרון וינר, להקטין את הרושם שגילוויים אלו עשו על הציבור. כתבה זו היא האחרונה בסידרה זו. בכתבה הבאה, שתהיה הכתבה המסכמת, נחזור לנתח את טענותיהם החדשות של מתכנני רשת המים.

אדם חדש. במקום בו נבנית מדינה יהודית — אין מקום להזיל דמעות על אגם אחד. לפני עשרים וחמש שנה הגיעה לגדות האגם קבוצה של צעירים וצעירות, הניכי תנועת הנוער-העובד, יסוד קיבוץ כעל אופי חדש: קיבוץ הדייגים חולתה. הצעירים הת' עקשו לעסוק בדיג דהקא במקום זה. מדוע יהודי אינו יכול להיות דייג?

עד אותו זמן עסקו בדיג בחולה רק ערביי הסביבה. ראשית, משום שאז לא נחשב הדיג כמקצוע נושא רווחים משתל' מים. שנית, משום שהאגם היה שיך, משך שנים רבות, לחברה ערבית, שקיבלה זכות בלעדית לניצולו עוד מהממשלה ה' תורכית. ב'3 לאוקטובר 1934, עברה החולה באופן רשמי מהחברה הסורית-עותומנית לחקלאות בע"מ, ליד הכשרת הישוב בע"מ. מאותו יום היו דרושים רק כמה משוגעים שירצו להתעסק בדיג יהודי. משוגעים אלה הגיעו לחולה, יצרו גרעין למקצוע הצעירי החדש, אותו הרחיבו לחלקים אחרים של הארץ.

אחרי חמש-עשרה שנה הצטרפו אליהם ה' שכנים מיסוד-המצלה. אבל אז כבר הייתה המדינה קיימת, ועמה תחילת עבודות יבוש החולה. האגם נסוג לאיטו ומשנה לשנה פחת שטח המחיה שעליו. לדייגים היה צפוף

ממנו. אבל אנשי תה"ל היו עקשנים יותר. הם לא חסו על הכסף — עשרי, עשרים, שלושים מלין לירות בלע העגם, טרם אולף וזרם בשתי התעלות שהובילוהו לירדן ואחר' כך לכינרת. אחר כך נותרה אדמה צרובת שמש ומבו' קעת ...

★ ★ ★ "החולה חוזרת!"

נמימנמים. פטפוטים אחילים של אלה שאינם רוצים לראות את המציאות כמו שהיא. בכלל, כל העניין ניגע לקבוצה קטנה — קבוצת המשוגעים לחולה. עשרה, חמש עשרה או מאה איש. הדיג מהחולה — הצלם המאוהב פיטר מרום — היה בריוק אחד מאותם המשוג' עם לחולה. הוא עבד באגם ואהב אותו. את אשר אהב — צילם. הבוקר השקט על פני ראי-המים; העופות הנוודים מארץ לארץ, אשר כיום אין להם זכר בארץ; החורשות מלאות הצל והמסתורין ואחר כך הכיבוש הממוכן של מקדחי-המחפר הגדולים, וצב המים הגוסס על הקרקע היבשה. לבסוף קיבץ את הכל, הוציא לאור את הקובץ המנומנמלי שלו, שירת האגם הנווט. הספר הופיע בארבע מהדורות. התפוצה

מהבשן באדרי, מטאטא לפניו בניכוף נפי' חדים, מניס את הדגה ומנער את קני הסוף והגומא כמערים מתרדמה לא מוצדקת. אנו מתאמצים לכוון את סירתנו הביתה. העינים מנסות להיאחז בנקודת אור זעירה בחוף, שתפיג את הרגשת הבדידות, קרן אור שחקרע את מסך האפלה המפריד בינינו לבין אותו חם וסגור ויבש הקרוי "בית". "ניתך הגשם, הרוח הקרה חותכת חדות בידיים החשופות, הלחות. אנחנו מתכרבלים במעילים, מזיחים את מגבעות הדייגים ומת' געגעים לבוקר אור.

"היה זה לפני ימים רבים ...
בצהריים עגנה סירתנו ליד "אי" של שושנים. בחורף נעלם ה"אי", נפלו השושנים והנה שב ונולד באותו המקום ממש! אנו בולעים מן הלחם שבצענוהו בחיפזון, לוע'

ירקון יבש לגמרי. מעיינית ראש' ה' העיין אינם מפיקים יותר אף טיפה אחת. תחת לשאוב את מי-מעיינות הירקון, שואבת התחנה הענקית, הבנויה בראש' העיין, את המיים המגיעים ממרחק של עשרות קילומטרים. אפיק הירקון הפך, בי' חלקו, לפיורד — מים מן הים נשאבים על' ידי תחנת שאיבה, מוצאים את המשך דרכם לאפיק הירקון ליד רמת-אביב וחי' רים שוב אל הים. בחלקו השני, הנמשך מרמת-אביב לשבע-תחנות, משמש הירקון כתעלת השקאה, בה זורמים מיים שהועברו אליו, בצורה מלאכותית, מבארות תת-קרק' עיות.

הירקון הימת כתוצאה מחישוביהם המוט' עים, של אלה שלקחו על עצמם לקבוצ' את גורל משק-המיים של ישראל. הוא נש' אר על המפה כהטוואה כלבד. כי למחוק אותו משם — פרושו הודאה בכשלון לא-י' מי.

אגם החולה נמחק מעל המפה בתרועת ניצחון שהדהדה על פני כל המדינה. הוכחה לניצחון האומה על הטבע. האגם הצפוני נפח את נשמתו המימית חלק מהתוכנית האר' צית של כלכלת המיים בישראל, ששמה ה' כולל הוא: מוביל המיים הארצי. הירקון מת כקרבת של תאונה קטלנית. אגם החולה נרצח בכוחה תחילה.

★ ★ ★ היה זה לפני ימים רבים ...

הכנו להדך לחופו. צעירים יח' פים בין עשבים לחים, על גבי חלר' קים שחוקי-גאותו של אגמנו הקטן — אגם החולה. עיתים, בגבור החום, היינו משתרעים בדשא הירוק תמיד ומליטים פני' נו ברענונות הקירור. בלילות ירח של קיץ, היינו משליכים מעלינו את יתר לבושינו ופוסעים הלוך והרחק מן החוף במים ה' רדודים, כשביל מכסף רחב, וגופינו מלבי' נים מטושטשים, כאילו לא מהעולם הזה. "ראינו באגם חלק מן הבריאה, אשר מימות עולם וצדי עד. התארשנו לו ללא תנאי ואהבנו אותו בעיתות מרגוע שלו וכימי זעפו. למדנו את תהפוכתיו ושמחת' בהן. סירות ודגים, רשתות ומשוטים, היו מילות קסם. בחרטום סירתנו הסטנו את המסך לעולמן המופלא של הציפורים הלב' גות והעופות כה'הנוצה, ובמשוטינו חתרנו לביא בסוד צמחי הקנה, הגומא והאגמון. "היומיום לא היה אפור. כמספר הימים כן נשתנו פני האגם.

"יום שקט, המים שטוחים חלקים, כמעט ללא אדחה. כמעט נשמע מגע הסמו של דג, ההורס-באחה את אשליית ראי-הכסף, ומשלח הדייגים של עיגולים סביבו. המשו' טים טובלים במיים ומשהורמו, ניתזות טיפות שקופות. שחף רעב בא לבקש פירור לחם. הסירה וישוביה — עולם קטן בים דומה. "לא היינו יריאים עם החשיכה. חולפה הסירה בין עלי הנופר, שלקולם אין אהה מוצא בהם עלי שלם. תמיד יש בהם קרעים ונשצלים, פרצים וסדקים. שהרי בשני שבהם יחודם, ירח, כוכבים וקוי האופק הרכים ה' משורטטם בידי רכסי ההרים, "אי" של עשב סמיך, לוע משחיר של ואדי מגנה, או קבוצת צצים המסמנת כחם כהה בחוף — אלה שימשו לנו נקודות התמצאות. "הסערה מתקרבת, שוב קשה להביר את אגמנו הטוב, השקט, רחב קרב והולך. הדבר מתחיל אישם בחביון ההרים שבמזרח, כי' נהמה עוממה המתגלגלת וקרבה, עד שהיא באה אלינו כ"מכת רוח" עזה. המטלטלת את הסירה ומקימה גלים-גלים. עיז מעט יתגבש פרץ הרוח ויהפך מפלי-סופה הגולש

תמונה זו של די"גי יסוד-המעלה בעת עבודת-יצולמה על-ידי, העולם הזה' לפני וו שנים

יותר ויותר והמריכות שהלכו ותכפה, אימו להביא בעיקבותיהם שפיכות דמים. אבל לידו שפיכות דמים לא הגיעה. המרי' בות נעלמו. מקורות הוצעם יבשו יחד עם האגם — המקור הגדול לאספקת דגי מיים' מתוקים. דייגי חולתה ויסוד-המעלה לא התאושו עז היום מהמשבר שפקד אותם לפני חמש שנים.

הסתכמה ב'22 אלף אלבומים יקר-ימחיר. קנו אותם 22 אלף משוגעים לחולה. נוו להיות מוטגע לחולה ולגור בתל' אביב. כאשר לא יודעים מה איומה היא המלריה, ומה צופנת בחובה מכת-יתושים. היתושים היו מכת אנשי חולתה ויסוד המעלה. עבורם יבשו את החולה. לפני ימים אחדים ערך קול-ישראל שיחה עם תושבי הגדה-לשעבר של החולה. אחד מתושבי חולתה סיפר כיצד באביב שלפני שנתיים החלו מי התעלות לגאות, שטפו את השטחים שיובו סביבם. אנשי האגם-לשעבר רצו לגדות-לשעבר, קראו בשימחה: "החולה חוזר! החולה חוזר!"

אבל אגם החולה לא חזר. בשיחה עם כתב אחד העיתונים, אמר איש החולה, לפני זמן קצר: "אילו האמנו שתכניות ייבוש החולה תשאנה, ביום מן הימים, תוצאות מעשיות — היינו מפוצצים את הסכרים כמו דינו". שטויות. בזמננו אין מקום להתלפות של סנטימנטים. כיום קובעות מטרות יותר עיניניות: תעסוקה לפועלים, תוצרת, טיפוח

הסכמה ב'22 אלף אלבומים יקר-ימחיר. קנו אותם 22 אלף משוגעים לחולה. נוו להיות מוטגע לחולה ולגור בתל' אביב. כאשר לא יודעים מה איומה היא המלריה, ומה צופנת בחובה מכת-יתושים. היתושים היו מכת אנשי חולתה ויסוד המעלה. עבורם יבשו את החולה. לפני ימים אחדים ערך קול-ישראל שיחה עם תושבי הגדה-לשעבר של החולה. אחד מתושבי חולתה סיפר כיצד באביב שלפני שנתיים החלו מי התעלות לגאות, שטפו את השטחים שיובו סביבם. אנשי האגם-לשעבר רצו לגדות-לשעבר, קראו בשימחה: "החולה חוזר! החולה חוזר!"